

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2014. DECEMBER

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2014. DECEMBER

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY	6
Összefogás	6
<i>Brüsszel Intézet</i>	6
A JELENTÉSRŐL	7
MÓDSZERTAN	9
ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. DECEMBER	14
Gyűlöletbeszéd	14
TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK.	17
KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK.	21
HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK	22
HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL	24
EGYÉB HÍREK	27
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI.	28
A HÓNAP KRÓNIKÁJA.	30
KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS.	31
FELHASZNÁLT IRODALOM	32
IMPRESSZUM	33

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közöség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzé teszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlölet-cselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbiek a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

A Tett és Védelem Alapítvány decemberi monitoring tevékenysége nyomán három antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított. Mindhárom eset a gyűlöletbeszéd kategóriájába esik. A következő eseteket azonosítottuk: Novák Előd jobbkios országgyűlési képviselő parlamenti felszólalása, egy tömegközlekedési eszközre rajzolt, Dávid-csillaggal illusztrált Gyurcsány karikatúra és Mága Zoltán hanuka alkalmából megosztott képéhez érkezett hozzászólások. Négy esetben viszont nem egyértelmű az antiszemita szándék vagy az elkövetés ideje nem a monitorozott hónapra esik, emiatt ezeket a statisztikába nem számítottuk be, de a *További antiszemita gyűlölet-cselekmények* részben beszámolunk róluk. Jelentésünkben továbbá számos, a magyarországi holokauszthoz, antiszemitizmushoz kapcsolódó eseményről adunk hírt.

A Tett és Védelem Alapítvány 2014 decemberében kettő esetben fordult a rendőrséghez. A feljelentéseket nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt tette az Alapítvány, mivel B. A. és H. Z. A. V. holokausztagadó hozzászólásokat írtak az Origo.hu Facebook oldalán hirdetett, Rainer Höss-szel kapcsolatos cikkhez. B. A. a „Nem is volt holokaust elnezest az a 3 nev meg sok is” (szöveghű idézet) hozzászólást, H. Z. A. V. pedig a „Hagyjuk már ezt a holokamut, s különben is ha igaz is, mi köze a férfinak nagyapja tetteihez ??? [...]” (szöveghű idézet) hozzászólást tette.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az alapító kuratórium munkájában részt vett a statsquo/chábád EMIH, a neológiát és ortodoxiát képviselő Mazsihisz, a reform irányzatú SzimSalom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblematikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a **Tett és Védelem Alapítvány** által életre hívott **Brüsszel Intézet**, az **Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet** (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az Intézet létrehozta és üzemelteti az **51 00 000** számon elérhető **FORRÓDRÓT**-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A **Brüsszel Intézet** kutatási terve a havi rendszeres monitoring-jelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többlet-jelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlölet-cselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, amint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlölet motivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalma-

¹ Ezek részletes definícióját lásd a *Módszertan* részben.

² Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

sak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlölet motiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, el láthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34-36)

MÓDSZERTAN

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlölet-cselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja³ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál;⁴
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét.

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető-törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. paragrafusa foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas, kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlölet-beszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia⁵ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. paragrafusa a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntettéről szól. A 335. paragrafus pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételét tiltja.

³ A gyűlölet bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁴ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁵ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

A gyűlölet incidensek meghatározásának módjairól, trendjeiről májusi jelentésünkben részletesen írtunk. Ezen kívül ott ismertettük a nemzetközi szakirodalom ezzel kapcsolatos megállapításait. Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlölet-incidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlölet-cselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntetőtörvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntetőtörvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlölet-incidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített,⁶ indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonnégy órás telefonos Forró Drótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a ki nyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozására. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható TV- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztenderdek alapján történik.

⁶ Ezek a *Módszertan* részben mutatjuk be.

A monitorozott gyűlölet-cselekmények közül vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyanok is, amelyeket rögzítünk, azonban a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁷

Gyűlölet-események, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak Magyarországon történt gyűlölet-események; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e;
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó, vagy azt gondolták róla, hogy zsidó;
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társult további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel]);
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak;
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- Izraellel és cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják;
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlölet-események, amelyek nem számítanak bele a statisztikába:

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlölet-cselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába (például: nem Magyarországon történtek);
- gyűlölet kifejezések, amelyek honlapokon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e, és ha igen, milyen – akár büntetőjogi – következményei.

⁷ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategória-rendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszt-tagadás.

A másik kategorizáláskor, a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján, hétféle cselekmény-típust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó személy elleni támadás.
- Súlyos fizikai erőszak:
 - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat;
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás;
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghallhatnak;
 - bombák és levélbombák;
 - emberrablás.
- Támadás:
 - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos;
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet;
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett.
- Rongálás:
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt;
 - tulajdon meggyalázása;
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet.
- Fenyegetés:
 - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés;
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt;
 - zaklatás;
 - rágalmazás.
- Gyűlöletbeszéd:
 - nyilvános gyűlöletbeszéd;
 - virtuális gyűlölet;
 - sértő magatartás;
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás;
 - irodalom és zene.
- Diszkriminációs esetek.

Fontosnak tartjuk a gyűlölet-cselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légyeres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁸ Az idősoros adatok elemzésekor pedig mindenképpen gondot fordítunk majd az események dinamikájának bemutatására.

⁸ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. DECEMBER

A Tett és Védelem Alapítvány decemberi monitoring tevékenysége nyomán három antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított, amelyek mindegyike a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozik.

GYŰLÖLETBESZÉD

Novák Előd felszólalt a Parlamentben

Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.

Forrás: Országgyűlés Sajtóirodája

December 2-án tartották a holokauszt-túlélők támogatásáról szóló vitát. Novák Előd, a Jobbik országgyűlési képviselője felszólalt a témával kapcsolatban. Véleménye szerint „a holokausztipar lobbijának eredményeként [...] a 2006 májusában végre lezárt határidőt újra megnyitva ismét lehet jelentkezni holokauszt-kártérítésekre a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítványnál. Ráadásul ez a közel 2,5 milliárd forintos keretösszeg [...] 44 százalékos növekedés, mondjuk, a két évvel ezelőtti összeghez képest. Tehát miközben állítólag nagyon kevés túlélő volt ugyebár, ezt szokták mondani, mégis úgy tűnik, hogy az évtizedek múltával egyre többen vannak. Azon kívül pedig nemcsak, hogy most már ismét valaki kijelentheti, ha eddig nem jutott volna eszébe, mondjuk, 2006-ig, hogy ő bizony úgynevezett holokauszt-túlélő, ez az összeg még csak nem is inflációkövetően növekszik [...]. „Többször fölszólítottuk már a kormányt, hogy válaszoljon végre, hogy a magyar társadalom ezzel az újabb sok milliárdos holokauszt-jóvátétellel megfizette-e már egyszer és mindenkorra a zsidósággal szemben elkövetett „történelmi bűnét”, ha nem, akkor pedig meddig tart még a jóvátétel. Talán az idők végezetéig?”

Teleki László, az MSZP országgyűlési képviselője reagált Novák Előd szavaira: „azt nem értem, hogy az úgynevezett holokauszt-túlélők, ez pontosan az ő [Novák Előd] olvasatában mit jelent, mert azt gondolom, hogy a zsidókárpótlásról, amikor szó van ebben a költségvetésben, én teljes mértékben egyetértek vele, meg támogatom is, mert azok, akik el voltak hurcolva és a családtagjaik, azok nagyon sokat szenvedtek, és ebből adódóan én úgy gondolom, fontos lenne ezt a kérdést helyretenni. A másik kérdésem pedig az: meddig kell még fizetnünk, egy ilyen mondat is volt, ha jól emlékszem, tehát ezt sem értem, hogy meddig kell. Amíg van holokauszt-túlélő, és amíg van erre törvény, azt gondolom, hogy az nem lehet kérdés, hogy meddig kell fizetni.”

Novák Előd viszont reagált Teleki László szavaira: „Ő [Teleki László] azt mondta, nem lehet kérdés, hogy meddig kell fizetni a holokauszt-kárpótlásokat, sőt a képviselői felelőtlenségben odáig ment, hogy azt mondta, minden kárpótlási igényt támogat, mindenféle új kárpótlási igényt is. Nyilvánvalóan ő vélhetően egy cigányholokauszt-kárpótlásra gondolt, de ki lehet találni még sokféle kárpótlást is. Ha például azt mondjuk, hogy valaki a mohácsi vész túlélője, akkor a mohácsi vész túlélőjeként kárpótlásra akár benyújthatna igényt. [...] Azt gondolom, hogy ha már újranyitják a kárpótlási lehetőségeket – pedig korábban azt mondták, hogy újakat nem fognak támogatni, legalábbis így söpörték le, amikor a különböző kommunista áldozatok kárpótlása mellett érveltünk –, akkor viszont igen, az egyik legkirívóbbat szeretnénk javasolni, a kormányzat figyelmébe ajánlani, amire sajnos nincs kormányzati javaslat, ez pedig a Rákosi-rendszer munkaszolgálatosai elmaradt munkabérének a megfizetése. [...] Ami pedig azt a kérdését illeti, mi az, hogy úgynevezett holokauszt-túlélő, ez alatt valóban sokféle dolgot lehet érteni. Ez tulajdonképpen egy jelentéssűrítő szóösszetétel, és igen, van egy olyan jelentése is, hogy meg lehet kérdőjelezni bizonyos igénylőknek a valóságtartalmát. És amikor önök újranyitják a jelen törvényjavaslat a 2006-ban lezárt igénylési lehetőségeket – és mondhatjuk, hogy kevesen voltak, de úgy néz ki, hogy egyre többen vannak úgynevezett holokauszt-túlélők –, akkor ide kell hozni azokat a példákat, azokat a szélhámosságokat, hogy valaki csak azért nevezi magát, a pénz érdekében, a holokausztipar keretében holokauszt-túlélőnek, mert bár nem hurcolták el sehova, nem is zaklatták – mert azért voltak ilyenek szerencsére –, de ő úgymond túlélő, túlélte azt a korszakot. [...] Az mégiscsak elfogadhatatlan, hogy az Imre Kertész által is holokausztiparnak nevezett családsorozat keretében sokan megélhetésileg használják fel ezt a költségvetési forrást.”

Czibere Károly, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára a kormány nevében kijelentette: „Azt gondolom, minden jó szándékú és jó érzésű ember fülét és lelkét sérti az, hogy holokausztipar, ez ebben a Házban, ebben az országban elfogadhatatlan. A kormány nevében határozottan minden ilyen típusú megszólalást visszautasítunk. Sérti az, hogy Imre Kertész; ő Kertész Imre, és magyar Nobel-díjas író.”

Rovartestű Gyurcsány portré egy tömegközlekedési eszközön

Budapest

Forrás: Fórum az antiszemitizmus ellen

December 3-án tett közzé a Fórum az antiszemitizmus ellen Facebook profilján egy Gyurcsány-karikatúrát is tartalmazó antiszemita falfirkát. A rajz egy Gyurcsány fejű, rovar testű lényt ábrázol, valamint az arcon egy Dávid-csillag is látható. A kép mellett az alábbi felirat látható: „Figyelem! Gyurcsótányírtás! Taposd el!” (szöveghű idézet), valamint a lényt „izraeli ormányos Gyurcsótány”-ként jelölte meg.

A Gyurcsány-karikatúra a jármű oldalán. Forrás: Fórum az antiszemitizmus ellen

Mága Zoltán hanukai gyertyagyújtáson járt

Több földrész

Forrás: Index, !!444!!!, Mága Zoltán Facebook felhasználói profilja

Mága Zoltán hegedűművész december 18-án vett részt az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) szervezésében megtartott hanukai állófogadáson az Óbudai Zsinagógában, amelyről fényképeket is közzétett a Facebook felhasználói profiján. Az egyik kép alá több felhasználó antiszemita megjegyzéseket írt.

Az Index és a !!444!!! internetes oldalán is összegyűjtötte azokat a hozzászólásokat, amelyek a zsidókra nézve sértőek voltak:

B. Z., határőr alkalmazott: „A tűz égessen meg benneteket ingyen élő szarháziak. Zsidó cigány ki az országból!” (szöveghű idézet)

H. I.: „Mocskos zsidó férgek!” (szöveghű idézet)

G. M.: „Rohadt szarházi zsidó banda.” (szöveghű idézet)

A G. G.: Szarturo villa. meg a biboldok !” (szöveghű idézet)

D. I.: „Dunába velük” (szöveghű idézet)

TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring tevékenysége során 2014 decemberében négy olyan antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, amely nem képezi részét a statisztikának, mivel vagy az antiszemita szándék nem bizonyítható teljes mértékben vagy az elkövetés ideje nem december hóra esett.

Fiatalok rángatták meg a zsinagóga fémkorlátját

Budapest, Rumbach Sebestyén utca

Forrás: Origo

December 7-én éjszaka fiatalok egy 4 fős csoportja haladt el a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga előtt. A csoportból két fiú erőteljesen megrángatta és kilazította a zsinagógába vezető lépcsők melletti fémkorlátokat. A csoport lány tagja feltűnően nevetett, majd továbbmentek.

Az esetről a videófelvételt a Budapesti Rendőr-főkapitányság tette közzé december 8-án, és a lakosság segítségét kérte. A Rendőrség rongálás vétség elkövetésének gyanúja miatt indított eljárást ismeretlen tettes ellen.

Holokauszttagadó lap a Postán

Budapest

Forrás: Szombat Online

A Szombat politikai és kulturális folyóirat online változata december 13-án tett közzé egy levélváltást, amely Gémesi Gábor Iván, újságíró és a Magyar Posta Zrt. között zajlott le korábban.

Gémesi Gábor Iván december 3-án írt levelet a Magyar Postának, amelyben sérelmezi, hogy a Corvin-sétány üzletházában található fiókban egy Magyar Oldal elnevezésű közéleti havilapot árusítanak. Megítélése szerint a lap holokauszttagadó. Ennek alátámasztására idézett néhány címet: „Hamis vascipők a Duna-parton”, „Szovjet segítséggel jutottak hatalomra a zsidókommunisták” és „Ne higgyünk a »vészkorszakról« szóló történelemhamisító meséknek!” Gémesi hozzátette: „A fajvédő kiadvány egyes cikkei kegyeletsértőek és megvalósítják a holokauszt tagadását, illetve relativizálását.” Ezen kívül pedig kérte, hogy a „szélsőséges és holokauszttagadó sajtóterméket sürgősen távolítsák el” és a Posta vizsgálja felül újságkínálatuk további részét is, hiszen „semmilyen közösség, vallás vagy kisebbség ellen uszító újságnak nincs egy állami cégnél sem helye!” Gémesi sürgős intézkedést követelt a Magyar Posta részéről a holokauszt túlélőinek megkövetése ügyében e durva és remélhetőleg csak véletlen eset miatt.

A Magyar Posta Zrt. képviselője december 8-án válaszolt a levélre. Levelében kifejtette, hogy a Magyar Oldal című lap kiadójával az értékesítésre vonatkozóan hatályos szerződéssel rendelkeznek, mivel a kiadvány megfelel a Magyar Posta Zrt. Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott kritériumoknak⁹. Ezen kívül leszögezte, hogy „a lap tartalmának felülvizsgálatára a Magyar Posta Zrt. nem jogosult, ameddig a Kiadó rendelkezik érvényes engedéllyel. A hatályos szabályozások szerint a kiadvány tartalmáért a Kiadó felel.” „A törvény egyértelműen rendelkezik a sajtószabadság tartalmáról és annak betartási kötelezettségéről, melyet a Médiatanács ellenőriz.” Hozzátette: „Az árukészletünket időszakosan felülvizsgáljuk, így az érdeklődés hiánya, a csökkenő kereslet, vagy egyéb, előre nem látható okok miatt dönthetünk a lap terjesztésének megszüntetéséről.”

Gémesi Gábor a Magyar Postának írt válaszában kijelentette: „A holokauszttagadás nem egy vélemény, ahogy Önök hívják, és amelyre hivatkoznak, hanem büntetőjogi kategória.”

Az Alapítvány munkatársa december 16-án elment a Corvin bevásárlóközpontban található Posta fiókba, ahol továbbra is árusították a lapot.

A Magyar Posta által árusított Magyar Oldal lap. Forrás: Alapítványi munkatárs

⁹ A kritériumok: rendelkezik a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság által kibocsátott Lapnyilvántartásba Vételi Értesítő dokumentummal és az Országos Széchényi Könyvtár által kiadott ISSN számmal; impresszuma tartalmazza a kiadó nevét, székhelyét, a kiadásért felelős személy nevét, továbbá a szerkesztésért felelős személy nevét; magán viseli az időszaki lap lényegi és tartalmi elemeit, híreket szolgáltat, cikkeket jelentet meg.

Megfenyegettek egy kecskeméti ügyészt

Kecskemét, Bács-Kiskun megye

Forrás: MTI, Baon.hu

Vádat emelt a Kiskunfélegyházi Járási Ügyészség egy budapesti férfi ellen, aki e-mailben bántalmazással fenyegetett meg egy kecskeméti ügyészt a holokausztról írt regénye miatt – tájékoztatta Schmidt Gábor, a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség szóvivője december 16-án az MTI-t.

Benczúr Csaba, a kecskeméti ügyész dokumentumregénye, a »Hírös Holokauszt«, a holokauszt városi történetét dolgozza fel. A regény második kiadása 2014 szeptemberében jelent meg. A 40 éves vádlott az interneten olvasott a dokumentumregényről, majd a sértett magán e-mail címére október 3-án fenyegető levelet küldött: „Te mocskos zsidó kutya ügyészkorcs! nyomd el magad a dokumentum regényeddel együtt, mint a cigicsikket! mert ha mi nyomunk el, bíborfoltot fogsz hagyni a fekete flaszteren! vigyázz, mert a regényed tényleg regény lesz! jegyezd meg, nem volt holokauszt! de lesz! mindent elsöprő soá.. halál a zsidókra! halál a globális zsidóságra! kortól, nemtől teljesen függetlenül! kegyetlen kínhalál! halál...” (szöveghű idézet).

A feljelentés után a rendőrség nyomozást indított, és elfogta a férfit, akit gyanúsítottként hallgattak ki. A férfi elismerte a bűncselekmény elkövetését. A szabadlábon védekező vádlottat a járási ügyészség kényszerítéssel elkövetett közösség tagja elleni erőszak büntetésének kísérletével vádolja.

Antiszemita plakát egy antikvárium kirakatában

Budapest, Múzeum körút

Forrás: egy magánszemély és a Központi Antikvárium Facebook profilja

December 19-én töltött fel egy magánszemély a Facebook profiljára egy képet, amelyen a Központi Antikvárium kirakatában található egyik plakát látható. A plakáton a következő felirat látható: „Baross Szövetség kéri: keresztény kereskedőnél vásároljon!” A magánszemély sérelmezte, hogy a Központi Antikvárium antiszemita felhangú plakátot tett ki a kirakatába.

A Központi Antikvárium december 21-én közleményt adott ki, melyben sajnálatukat fejezték ki amiatt, hogy a plakát „többek érzékenységét sértette”. Erre való tekintettel eltávolították a plakátot. A közleményben magyarázatot is adtak a plakát kirakatban való megjelenésére: „A darab egy nagy politikai plakátgyűjtemény részeként került hozzánk. Aki rendszeresen látogatja üzletünket vagy figyeli kirakatainkat az elmúlt időszakban számos kommunista, szocialista, irredenta vagy más témájú propaganda plakátot is láthatott, ill. láthat nálunk. Ezek kordokumentumok és mi – kereskedők lévén – kizárólag így tekintünk rájuk.”

„Keresztény kereskedőnél vásároljon!”. Forrás: Facebook magánszemély profil

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

December hó folyamán nem azonosítottunk a jelentés témájához kapcsolódó közösségi híreket, reakciókat.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Megszüntették a Szabadság téri demonstrálókkal szemben indított eljárást

Budapest

Forrás: MTI

December 4-én a Fővárosi Törvényszék sajtótitkársága közölte az MTI-vel, hogy a Szabadság téren, a német megszállás emlékműve ellen tiltakozók ellen megszüntették a szabálysértési eljárást.

Áprilisi jelentésünkben ismertettük, a tüntetők nem voltak tisztában azzal, hogy az emlékmű építési területére birtokvédelmi határozatot adott ki – az elfogultság miatt illetékes – VIII. kerületi jegyző. A terület elhagyására rendőrök szólították fel a tüntetőket; néhány ember önként hagyta el a területet, de többszöri felszólítás után is, többi személyt a rendőröknek kellett kivezetni.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság december 2-i végzésével megváltoztatta a Budapesti Rendőr-főkapitányság V. Kerületi Rendőrkapitányságának szabálysértési határozatát, amelynek értelmében pénzbírságot szabtak ki tizenöt emberre, és mindenkivel szemben megszüntette a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt indított eljárást. A bíróság indoklása szerint az eljárás alá vont emberek előre bejelentették, hogy demonstrálni kívánnak a Szabadság téren, és a rendőrség tudomásul vette a bejelentett demonstrációt. A tüntetés ideje alatt azonban a VIII. kerületi önkormányzat határozatával megtiltotta a területen való tartózkodást, de a határozatot nem kézbesítette az eljárás alá vont emberekkel. A rendőrségnek tudomása volt a birtokvédelmi határozatról, ennek ellenére nem tájékoztatta a demonstráció szervezőit a birtokvédelmi eljárásról. Így az eljárás alá vont emberek tévedésben voltak a területen tartózkodásuk jogszerűségét illetően. Az ítélet jogerős.

A hanukia rongálások ügyében ítélet született

Budapest

Forrás: Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH)

2013. november 30-ára virradó éjszaka három fiatal három köztéri hanukiát rongált meg. A hanukiák a Blaha Lujza téren, a Nyugati téren és a Városháza parkban voltak felállítva. 2013. december elején a három elkövető közül kettő önként jelentkezett a rendőrségen, a harmadik személyt pedig a lakásán fogták el. Valamennyien beismerő vallomást tettek. Mindhármuk ellen rongálás megalapozott gyanúja miatt indult eljárás. 2014. április 8-án pedig az ügyészség előre kitervelt tettükért mindhárom személy ellen vádat emelt és felfüggesztett börtönbüntetést kért. Vallási tisztelet tárgyának megrongálásával elkövetett rongálással, valamint garázdaság vádjával állították bíróság elé az elkövetőket.

2014. december 11-én a három fiatal férfi ügyében ítéletet hozott a Pesti Központi Kerületi Bíróság. Az ítélet szerint mindhárom elkövető bűnös folytatólagosan elkövetett rongálás bűntettében, valamint folytatólagosan elkövetett garázdaság bűntettében is, melyeket a másod- és harmadrendű vádlottak bűnsegédként követtek el. Ennek fényében P. Á. elsőrendű vádlottat halmazati büntetésül egy év két hónap börtönbüntetésre, P. P. másodrendű vádlottat halmazati büntetésül egy év börtönbüntetésre, míg Í. B. P. harmadrendű vádlottat halmazati büntetésül tíz hónapi börtönbüntetésre ítélték, de a szabadságvesztés végrehajtását mindhárom vádlott esetében kettő évi próbaidőre felfüggesztették. Külön magatartási szabályként előírták számukra, hogy a próbaidő alatt olvassák el Fejtő Ferenc »Magyarság és zsidóság« című és Fleck Gábor–Szuhay Péter »Kérdések és válaszok a cigányságról« című könyvét. Olvasmányaikról olvasónaplót kell készíteniük, melyeket a pártfogó felügyelőnek be kell mutatniuk. Ezen kívül a Bíróság kötelezte az elkövetőket az eljárás során felmerült költségek megtérítésére is.

HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK

A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

Boross Péter visszaemlékezése a Horthy-konferencián

Budapest

Forrás: MTI

December 5-én rendezték meg az »Egy korszak és névadója – Horthy Miklós és Magyarország a két világháború között« című konferenciát a Veritas Történetkutató Intézet szervezésében a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban.

A rendezvényen Boross Péter volt miniszterelnök is felszólalt. Véleménye szerint: tárgyilagos képet kell festeni a Horthy-korszakról, amely alig megoldható problémákkal nézett szembe, és végül kényszerhelyzetbe került. Felidézte gyermekkorát, amikor tízévesen 1938-ban a kőszegi katonaiskolában kezdett tanulni, édesapja egy nagybirtokon volt erdőmérnök, és ebben a közegben nem volt érezhető, hogy bárkit kirekesztettek volna. Összejárt a helyi katolikus, református és zsidó értelmiség, „elég markáns, derék összejövetelek voltak ezek”. Majd kijelentette: „ahol én éltem, nem volt antiszemitizmus”.

Szakály Sándor, a Veritas Intézet főigazgatója előadásában idézte Gosztonyi Péter svájci emigrációban élt alkotót, aki szerint Horthy nem volt vérbeli politikus, de olyan bűnt követett el, amelyet egyes eszmék megszállott apostolai. Ezen kívül hozzátette: Horthy a bel- és a külpolitikától is távol tartotta magát, ezt rábízta miniszterelnökeire; közülük Bethlen István az 1920-as években kiemelte az országot a trianoni traumából. A revízió, a békeszerződés felülvizsgálatának programja nemzeti közösséget hozott létre. Végül megjegyezte, hogy aki, azt mondja, a német csapatokat virágosó fogadta, összetéveszti az 1944-es Magyarországot az 1938-as Béccsel. Ezután jött Magyarország történelmének egyik legtragikusabb időszaka, májusban megkezdődtek a deportálások, Horthy nyáron leállította, októberben pedig megpróbált kiugrani a német szövetségből, de nem járt sikerrel, és politikusból nem magasodott államférfivá.

Latorcai Csaba az Egyesült Államokban

Washington, Egyesült Államok

Forrás: MTI

Az MTI december 15-én közölte a Latorcai Csabával, a Miniszterelnökség kiemelt társadalmi ügyekért felelős helyettes államtitkárával készített telefonos interjút. Latorcai Csaba elmondta, hogy a Washingtonban és New Yorkban tett látogatása során a magyarországi zsinagógák felújításának és zsidó temetők a jövő generációk számára való megőrzésének kormányzati kulturális örökségvédelmi programjáról számolt be. Washingtonban az ame-

rikai külügyminisztériumban Ira Formannal, az antiszemitizmus elleni harcért felelős különmegbízottal és Nicholas Deannel, a holokauszt-ügyi különmegbízottal, Paul Shapiróval, az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeuma kutatóközpontjának vezetőjével és Andrew Bakerrel, az Amerikai Zsidó Bizottság (AJC) nemzetközi zsidó ügyekért felelős igazgatójával tárgyalt. New Yorkban pedig Zsidó Világkongresszus (WJC) és a Rágalmazás Elleni Liga (ADL) szervezetek vezetőivel, valamint Malcolm Hoenleinnel, az amerikai Jelentősebb Zsidó Szervezetek Elnökei Konferenciájának vezérigazgatójával és Arthur Schneier rabbival.

Kifejtette: „szeretnénk ebbe a programba bekapcsolni az iskolai közösségi szolgálatot, hogy a fiatalok is részt vegyenek benne. Ha nem is feltétlenül tevőlegesen, de úgy, hogy megismerik az egykor helyben élő közösséget, amelynek nagy részét a holokauszt alatt kiirtották. Véleményük szerint ez jó gyakorlat lehet, amely egyrészt örökségvédelem, másrészt pedig az antiszemitizmus elleni küzdelemnek is eleme, valamint a holokauszttal kapcsolatos és a helytörténeti ismereteknek is a továbbadása.” Hozzátette: „úgy gondolom, hogy ez is hatalmas lehetőség volt számunkra, hiszen azért vagyunk állandóan az amerikai sajtónak a homlokterében, mert állítólag erős az antiszemitizmus Magyarországon – ami ebben a formában tényszerűen nem igaz. Legalább ennyire fontos azt is tudatosítani, hogy Budapesten él Európa harmadik legnagyobb zsidó közössége, amelynek nem kell félnie, hogy vállalja az identitását. Senkit sem ér azért atrocitás, mert zsidó kötődése van, és ezt megvallja, és ennek köszönhetően ma Magyarországon rendkívül virágzó és szerteágazó, színes zsidó kulturális élet van.”

Megjelent az Európa Tanács jelentése

Strasbourg, Franciaország

Forrás: MTI

December 16-án jelent meg Niel Muiznieks, az Európa Tanács emberi jogi biztosa által közzétett Magyarországról szóló jelentés. A jelentés a biztos július eleji látogatását követően készült. Látogatása során Muiznieks kormányzati tisztségviselőkkel, valamint nem kormányzati szervezetek, országos és nemzetközi szervezetek képviselőivel folytatott megbeszéléseket.

Muiznieks az előítéletesség terjedésére figyelmeztetett. Aggodalmának adott hangot a rasszizmus és az előítéletesség fokozódása miatt. Annak ellenére, hogy a magyar hatóságok elítélték az antiszemita kijelentéseket, az antiszemitizmus visszatérő probléma Magyarországon – állapítja meg az ET jelentése. Muiznieks a leginkább aggasztó jelenségek közé sorolta a „szélsőséges szervezetek egyre jobban látható jelenlétét” az elmúlt években. „E folyamat megkülönböztető jellemzője – fogalmaztak a jelentés összefoglalójában – egy szélsőséges retorikát használó párt erős jelenléte a magyar parlamentben, valamint az e párt és a romák elleni megfélemlítő cselekményeket alkalmazó paramilitáris csoportok közötti szoros kapcsolatok kombinációja. A biztos üdvözölte a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-cselekmények visszaszorítását célzó törvények szigorítását és az ilyen tárgyú jogsza-

bályok betartásának javítására tett erőfeszítéseket, ugyanakkor felhívta a hatóságokat, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a bűncselekmények esetleges rasszista indítékainak feltárására.

A gyűlöletkeltést megtorolja a magyar jogrendszer

Budapest

Forrás: MTI

December 17-én Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter a Zsidó Közösségi Kerekasztal ülése után nyilatkozott. A tárcavezető értékelése szerint Magyarországon jó jogszabályok vannak a különböző antiszemita jellegű bűncselekmények megakadályozása, megtorlása érdekében. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a jog alkalmazásában a rendőrségnek, ügyészségnek még van tennivalója. Ezen kívül kijelentette: aki gyűlöletet kelt, az arra számíthat, hogy a magyar jogrendszer nem hagyja annyiban tettét. Az antiszemita jellegű bűncselekményekről szólva elmondta: ezek száma stagnál, de nem a szám a fontos, hanem az, hogy azok egy közösség nyugalmát képesek veszélyeztetni.

Heisler András, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) elnöke a tanácskozás után azt nyilatkozta: a gyakorlatban tapasztalnak visszasságokat, az antiszemitizmussal kapcsolatos feljelentések után megakadnak az ügyek, de ennek vizsgálatára ígéretet kaptak.

EGYÉB HÍREK

A holokausztért a magyar kormány már huszonöt éve bocsánatot kért

Budapest

Forrás: Magyar Hírlap

A Magyar Hírlap december 13-án jelentette meg Haraszi Györggyel, a Holokauszt Emléközpont vezetőjével készített interjút.

Az interjú során kifejtette: „Az elmúlt huszonöt évben állandó és visszatérő problematikus követelés, hogy a magyar kormány és a magyar társadalom kövesse meg a magyarországi zsidóságot a holokausztért. Ez már megtörtént negyedszázaddal ezelőtt. Születtek határozatok a holokauszt méltó megemlékezésére.”

A holokauszt megítélésével kapcsolatban a mohácsi csata¹⁰ megítélését állította párhuzamba. Véleménye szerint, „most már látjuk ötszáz év távlatából”, hogy „az egész ország jövőjére kiható nemzeti tragédiáról” van szó, viszont ha a Mohácsot követő évtizedek krónikáit nézzük, nagyon különböző módokon ítélték meg a történeteket. Nemcsak két királyt választottak, de voltak közöttük török pártiak, hitehagyottak és renegátok is. Ebből következően pedig feltette a kérdést, hogy „akkor miért várjuk most el, hogy alig egy-két generációval a történetek után a holokauszt tragédiájának megítélésében egységesek legyünk?”. „Természetesen vannak szilárd alapok, nincs ma olyan normális, jó szándékú ember, aki tagadná például a holokausztot, vagy aki az áldozatokat ne sajnálná, gyászolná.”

Az interjút készítő Ozsváth Kálmán felvetette, hogy „a magyar társadalom egy része is úgy gondolja, hogy nagyon szörnyű dolog az, ami a Magyarországon élő zsidósággal történt.” Erre Haraszi a következőképp reagált: „Elismerik, ami történt. Tudomásul veszik, de ugyanakkor sokakban felmerül a kérdés, hogy miért kell erről beszélni, miért kell felemlgetni a nagyszüleik vagy szüleik felelősségét? És ha ők adott esetben felelősek is voltak, mennyiben felelős érte a mai kor embere?” Ezen kívül hozzátette: „Általában azok a dolgok, amelyeket minden áron sulykolnak az emberek fejébe, beleértve a legfogékonyabb életkorában lévő tanuló ifjúság koponyáit, az ellenérzést, netán ellenállást vált ki. Azt hiszem, a holokausztnál maradván ezt a szörnyűséget akkor tudjuk mások számára a legérzékeltetőbbé tenni, ha tudatosítjuk benne – persze életkorának megfelelő módon, hogy ez vele is bármikor megtörténhet.”

¹⁰ 1526. augusztus 29-én szenvedett katasztrofális vereséget a Tomori Pál és Szapolyai György vezette magyar had I. Szulejmán oszmán szultán seregeitől. Mivel a csata után II. Lajos király is életét veszítette, a kudarc következtében összeomlott a középkori magyar állam, az ország népének pedig egyszerre kellett elviselnie a két király versengésének és az oszmán hódításnak a nehézségeit. (forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1526_augusztus_29_a_mohacsi_csata/)

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI

A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

December 2-án az Alapítvány feljelentést tett a Siófoki Rendőrkapitányságon¹¹ nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen.

Az origo.hu internetes portálon 2014. november 21-én »Budapesten vezekelt a tömeggyilkos unokája« címmel cikk jelent meg az Élet Menete Alapítvány meghívásából Magyarországra látogató Rainer Höss-ről, aki a Holokauszt Emlékév 2014. november 21-i záró rendezvényén az Uránia Filmszínházban előadást tartott. A cikkből megtudható, hogy Rainer Höss Rudolf Höss¹² unokája; Rainer Höss pedig három holokauszt-túlélő nevét tetováltatta a mellkasára a „Never forget [sose felejts]” szöveg és egy Dávid-csillag kíséretében. A híroldal többféle módon is lehetőséget biztosít olvasóinak véleményük kifejtésére. Ilyen opció a Facebook felhasználói fiókkal rendelkező személyeknek az Origo Hírek Facebook oldala által, néhány mondatos kedvcsinálóval megosztott, az adott hírre vonatkozó hivatkozás alatti hozzászólási lehetőség.

B. A. Facebook felhasználói fiókkal rendelkező személy a cikk-ismertetővel ellátott hivatkozás alá 2014. november 21-én a következő hozzászólást tette: „Nem is volt holokauszt elnevezést az a 3 nev meg sok is” (szöveghű idézet). A felhasználó az előbbi mondatával megvalósította a nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadását, mivel a mondatot nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette.

A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

December 3-án az Alapítvány feljelentést tett a Szegedi Rendőrkapitányságon¹³ nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen.

¹¹ Az interneten fellelhető és bárki számára hozzáférhető közösségi oldalak adatai alapján feltehető, hogy a felhasználó siófoki illetőségű.

¹² Rudolf Höss az auschwitzi haláltábor parancsnokaként több mint egymillió ember, köztük 430 ezer magyar zsidó gyilkosa volt. A II. világháborút követően elítélték és kivégezték.

¹³ Az interneten fellelhető és bárki számára hozzáférhető közösségi oldalak adatai alapján feltehető, hogy a felhasználó szegedi illetőségű.

Az előző feljelentésben ismertetett Rainer Höss-látogatáshoz kapcsolódó, az origo.hu internetes portálon 2014. november 21-én »Budapestben vezekelt a tömeggyilkos unokája« címmel megjelent cikk, ismertetővel ellátott Facebook hivatkozásához egy másik magán-személy is holokausztagadó megjegyzést fűzött.

H. Z. A. V. nevű Facebook felhasználói fiókkal rendelkező személy 2014. november 21-én a következő hozzászólást fűzte: „Hagyjuk már ezt a holokamut, s különben is ha igaz is, mi köze a férfinak nagyapja tetteihez ??? [...]” (szöveghű idézet). A felhasználó az előbbi mondatával megvalósította a nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadását, mivel a mondatot nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette.

A kuruc.info Holokamu aloldala ügyében folytatott nyomozást felfüggesztették

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Szeptemberi jelentésünkben ismertettük, hogy az Alapítvány szeptember 1-jén feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt. A kuruc.info hírportálon 2014 januárja óta érhető el a „Holokamu” aloldal, ahol az ismeretlen szerkesztők olyan cikkeket, írásokat gyűjtenek össze, amelyek a holokauszt megtörténtét tagadják, kétségbe vonják, jelentéktelen színben tüntetik fel, illetőleg igazolni próbálják.

December 16-i határozatával a BRFK V. kerületi Rendőrkapitánysága a nyomozást felfüggesztette, mivel az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható. Az indoklás szerint a weboldal tartalmi elemeinek jogi aspektusú vizsgálatát követően megállapítható, hogy maga az aloldal címe: a „holokamu” kifejezés a holokauszt tényét kétségbe vonó jelentéstartalommal bír, melynek nagy nyilvánosság előtti használata önmagában kimeríti a bűncselekmény elkövetését. Az eljárás során a jogsértő tartalom szerzőinek, illetve az oldalon elhelyezett jogsértő grafikai elem elhelyezőjének beazonosítása, továbbá olyan személyi és tárgyi bizonyítékok felkutatása, melyek alapján az elkövető kiléte megállapítást nyerene nem volt lehetséges.

Függetlenül azonban attól, hogy büntetőeljárás konkrét terhelttel szemben nem indult, a Rendőrkapitányság a Budapesti V. és XIII. kerületi Ügyészségnek előterjesztést tett a jogsértő tartalom hozzáférhetetlenné tételének indítványozására.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Ssz.	Dátum	Esemény	Kategória
1.	december 2.	Novák Előd felszólalt a Parlamentben	Gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
2.	december 2.	Megszüntették a Szabadság téri demonstrációkkal szemben indított eljárást	Hivatalos és civil reakciók
3.	december 2.	A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
4.	december 3.	Rovartestű Gyurcsány portré egy tömegközlekedési eszközön	Gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
5.	december 3.	A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
6.	december 3., 8.	Holokauszttagadó lap a Postán	További antiszemita gyűlölet-cselekmények
7.	december 5.	Boross Péter visszaemlékezése a Horthy-konferencián	A magyarországi antiszemitizmusról
8.	december 7.	Fiatalok rángatták meg a zsinagóga fémkorlátját	További antiszemita gyűlölet-cselekmények
9.	december 11.	A hanukia rongálások ügyében ítélet született	Hivatalos és civil reakciók
10.	december 13.	A holokausztért a magyar kormány már huszonöt éve bocsánatot kért	Egyéb hírek
11.	december 15.	Latorcai Csaba az Egyesült Államokban	A magyarországi antiszemitizmusról
12.	december 16.	Megfenyegettek egy kecskeméti ügyészt	További antiszemita gyűlölet-cselekmények
13.	december 16.	Megjelent az Európa Tanács jelentése	A magyarországi antiszemitizmusról
14.	december 16.	A kuruc.info Holokamu aloldala ügyében folytatott nyomozást felfüggesztették	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
15.	december 17.	A gyűlöletkeltést megtorolja a magyar jogrendszer	A magyarországi antiszemitizmusról
16.	december 18.	Mága Zoltán hanukai gyertyagyújtáson járt	Gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
17.	december 19., 21.	Antiszemita plakát egy antikvárium kirakataiban	További antiszemita gyűlölet-cselekmények

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

**BEJELENTÉSEKET AZ ALÁBBI LEHETŐSÉGEK BÁRMELYIKÉN
FOGAD AZ ALAPÍTVÁNY:**

FORRÓDRÓT

(+36 1) 51 00 000

**Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és facebook oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany**

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

**ADOMÁNYÁT AZ ALÁBBI BANKSZÁMLASZÁMON JUTTATHATJA
EL AZ ALAPÍTVÁNYHOZ:**

13597539-12302010-00057157

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY ELÉRHETŐSÉGEI:

Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.

Tel.: +36 1 267 57 54

+36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. *2011 Audit of Anti-Semitic Incidents*.

CEJI, 2012. *Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához.* Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. *Hate Crime. Impact, Causes and Responses*. London: Sage Publications.

Community Security Trust (CST). 2013. *Antisemitic Incidents Report 2012*.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hate crimes. In *Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict*. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. *Hate Crime Laws. A Practical Guide*. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region*. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. *In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes*. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. *Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány*. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Szalai Kálmán ügyvezető igazgató

Szerző: Dr. Barna Ildikó szociológus, *habilitált egyetemi docens, tanszékvezető*
ELTE TÁTK Társadalomkutatások Módszertana Tanszék

Szerkesztők: Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány és a Brüsszel Intézet jogi képviselője*
Dr. Fekete István László ügyvéd, *a Brüsszel Intézet jogi képviselője*
Majoros Kata kommunikációs tanácsadó
Minkó Melinda kutató, *a Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoportjának vezetője*
Dr. Szegő Krisztina jogász
Bethlenfalvy Bálint szakfordító

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus, *a Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke*
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak, a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2014. Budapest

BRÜSSZEL INTÉZET

Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.
Tel: +36 1 267 57 54
<http://www.tev.hu>
info@brusszelintezet.hu